Obsah

Úvodní poznámka 11

Německý jazyk, spisovná řeč a nářečí 13

Pomůcky ke studiu němčiny 15

VÝSLOVNOST A PRAVOPIS 17

Německá výslovnost 18

Hlavní rozdíly mezi českou a německou výslovností 19
Přízvuk 20
Počátek a konec slabik a slov; ráz a spodoba 23
Výslovnost samohlásek 26
K výslovnosti souhlásek 29

Německé písmo, německá abeceda 34

Hlavní rozdíly mezi českým a německým pravopisem 35

Označování délky a krátkosti samohlásek 35
Pravopis přehlásek a dvojhlásek 37
K pravopisu souhlásek 37
K pravopisu a výslovnosti cizích slov 38
Psaní velkých a malých písmen 40
Psaní slov zvlášť a dohromady 41
Dělení slov 43
Spojovník 44
Psaní názvů ulic a náměstí 44
Odsuvník 45
Rozdělovací znaménka 46

TVAROSLOVÍ 49

Slovní druhy 50

PODSTATNÁ JMÉNA 51

Člen u podstatných jmen 51

Člen určitý 53
Člen neurčitý 54

Člen nulový 56
Člen u jmen látkových a abstrakt 59
Člen u jmen vlastních, osobních a místních 61

Rod podstatných jmen 64

Číslo podstatných jmen 69

Skloňování podstatných jmen 72

Skloňování podstatných jmen v čísle jednotném 72
Skloňování podst. jmen v čísle množném 75
Příslušnost podst. jmen k různým typům tvoření množného čísla 76
a) podst. jmen rodu mužského 76
b) podst. jmen rodu ženského 78
c) podst. jmen rodu středního 78
Podstatná jména s množným číslem na -s 80
Dřívější dělení skloňování podstatných jmen 80
Přehled zastoupení jednotlivých typů tvoření množného čísla 81
Skloňování podstatných jmen cizího původu 82
Skloňování jmen vlastních 84

PŘÍDAVNÁ JMÉNA 88

Skloňování přídavných jmen 89

Typy skloňování přídavných jmen 89
Zvláštnosti a kolísání při skloňování příd. jmen 93
Neskloňované tvary příd. jmen v přívlastku 94
Skloňování zpodstatnělých příd. jmen (a příčestí) 95
Zpodstatnělé názvy jazyků a barev 96

Stupňování přídavných jmen 97

K užívání 2. a 3. stupně přídavných jmen 98

ZÁJMENA 102

Zájmena osobní 102

Zájmena přivlastňovací 104

Zájmena ukazovací 107

Zájmena tázací 110

Zájmena vztažná 111

Zájmena neurčitá 112

ČÍSLOVKY 114

Číslovky určité 114

Číslovky základní, jejich skloňování a užívání 114
Označení číslic 118

Číslovky řadové 119

Číslovky druhové, násobné, opakovací, pořadové, podílné 120

Zlomky 122

Číslovky neurčité 123

SLOVESO 125

Rozdělení sloves podle významu a podle časování 126

Předponová a složená slovesa 127

SLOVESNÉ TVARY 134

Neurčité tvary slovesné 134

Infinitiv 134
Příčestí přítomné a příčestí přítomné s zu 135
Příčestí minulé 136

Určité tvary slovesné 138

Osoba a číslo 138
Slovesné způsoby 139
Oznamovací způsob jednotlivých časů 139

Tvoření jednotlivých časů 140

Čas přítomný 140
Préteritum 143
Perfektum 146
Perfektum s pomocným slovesem haben nebo sein 148
Předminulý čas (Plusquamperfektum) 152
I. čas budoucí 153
II. čas budoucí 154
Přehled vztahů mezi jednotlivými časy 155

Význam slovesných časů 156

Přítomný čas 156
Préteritum 157
Perfektum 158
Předminulý čas 160
I. čas budoucí 161
II. čas budoucí 161

Trpný rod 162

Pasivum stavové 164

Rozkazovací způsob 166

Konjunktiv 167

Konjunktiv přítomného času 167
Konjunktiv préterita 168
Kondicionál přítomný 169
Konjunktiv perfekta a konjunktiv předminulý 170

Význam slovesných způsobů 172

Způsob oznamovací 172
Způsob rozkazovací 172
Konjunktiv a kondicionál 173
Konjunktiv ve větách hlavních 173
Konjunktiv ve větách vedlejších 175

Přehled slovesných tvarů 176

Slabá slovesa 176
Silná slovesa 179
Roztřídění silných sloves 180
Nepravidelná silná slovesa gehen, stehen, tun 184
Pomocná slovesa sein, haben, werden 185
Způsobová slovesa a sloveso wissen 186
Smíšená slovesa 187
Abecední přehled silných a nepravidelných sloves 188

Kolísání silného a slabého časování u téhož slovesa 193

Poznámka o vidu 202

PŘÍSLOVCE 205

Příslovce místa, času, způsobu a příčiny 205

Stupňování příslovcí 209

Zájmenná příslovce 211

PŘEDLOŽKY 215

Postavení předložek 215
Splývání předložek se členem 216
Pád po předložkách 216
Úloha a významová platnost předložek 216

Předložky se 3. pádem 217

Předložky se 4. pádem 221

Předložky se 3. nebo 4. pádem 223

Předložky s 2. pádem 226

Kolísání předložek mezi 2. a 3. pádem 228
Předložky cizího původu 229
Podstatné jméno po několika různých předložkách 229
Předložkové výrazy s platností předložek 229

SPOJKY 231

CITOSLOVCE 233

SKLADBA 236

Věta jednoduchá 237

Podmět 237

Přísudek 241

Shoda podmětu s přísudkem 243

Doplněk 245

Předmět 247

Předmět ve 4. pádě 248
Předmět ve 3. pádě 250

Předmět v 2. pádě 251
Předmět v předložkovém pádě 252
Příslovečné určení 258
Příslovečné určení místa, času, způsobu a příčiny 258
Přívlastek 261
Přístavek 266
POŘÁDEK SLOV (SLOVOSLED) 268
Typy postavení určitých tvarů slovesných 269
Větná rámcová konstrukce a její uvolňování 272
Postavení podmětu a jiných větných členů 275
Postavení příklonky sich 277
Aktuální členění a pořádek slov 278
SOUVĚTÍ SOUŘADNÉ 279
Pořádek slov po spojkách souřadicích 280
SOUVĚTÍ PODŘADNÉ 281
Rozdělení vět vedlejších 281
Otázky nepřímé 282
Věty vztažné 283
Věty spojkové 284
Věty podmětné, předmětné a přívlastkové s daß 284
Věty beze spojky daß s oznamovacím způsobem 284
Vedlejší věty bez spojky daß v tzv. nepřímé řeči 286
Věty časové 289
Věty způsobové 294
Věty důvodové 299
Věty účelové 300
Věty podmínkové 301
Věty přípustkové 304
Infinitiv s zu a bez zu 308
Prostý infinitiv bez zu 308
Infinitiv s zu 310
Polovětné vazby infinitivní 311
Infinitivní vazby s zu 311
Infinitivní vazby s um zu, ohne zu, statt zu 315
Polovětné vazby participiální 318
VYJADŘOVÁNÍ MODALITY 321
Význam a užívání způsobových sloves 321
Zápor a zvláštnosti v jeho užívání 328

O SLOVNÍ ZÁSOBĚ 337
Obohacování slovní zásoby 338
TVOŘENÍ SLOV 339
Odvozování slov 339
Přípony a polopřípony podstatných jmen 340
Přípony a polopřípony přídavných jmen 342
Přípony a polopřípony příslovcí 344
Předpony podstatných a přídavných jmen 344
Polopředpony podstatných a přídavných jmen 345
Slovesné předpony 346
Význam předpon neodlučitelných 346
Význam předpon odlučitelných 347
Skládání slov 348
Složená jména podstatná 349
Složená jména přídavná 351
Složená slovesa 351
Tvoření jiných slovních druhů skládáním 352
Přechod slov z jednoho slovního druhu do jiného 353
Substantivizace přídavných jmen a příčestí 353
Substantivizace slovesných infinitivů 354
Adjektivizace příčestí 354
Adverbializace přídavných jmen 354
Zkratky a zkratková slova 355
SLOVNÍ SPOJENÍ 357
Volná slovní spojení 357
Těsná slovní spojení 358
Frazeologická spojení 359
Párové formule 359
Idiomy 359
Okřídlená slova 360
Přísloví 361
PŘEPIS VÝSLOVNOSTI (FONETICKÁ TRANSKRIPCE) 361
ZÁKLADNÍ MLUVNICKÁ TERMINOLOGIE 363
K NOVÉ PRAVOPISNÉ REFORMĚ 365